

ДО ПИТАННЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯ У БАГАТОКОМПЛЕКТНИХ РІЗНОРІВНЕВИХ ГРУПАХ

Шевченко Юлія Вікторівна,

ст.викладач

Бараненкова Наталія Анатоліївна,

к.філол.н, доцент

Чернігівський національний технологічний університет,

м.Чернігів, Україна

Вступ. Наразі викладання іноземної мови за професійним спрямуванням (ІМПС) у багатокомплектній різнорівневій групі (БРГ), де кількість здобувачів вищої освіти перевищує 30 осіб, які мають кардинально різний рівень володіння іноземною мовою, є складним завданням для багатьох викладачів немовного вищого навчального закладу.

Однак, аналіз сучасної наукової та методичної літератури не виявив достатньої кількості робіт, присвячених дослідженню ефективних стратегій і методів, що можуть бути застосовані у немовному вищому навчальному закладі в процесі викладання у БРГ.

Таким чином, **метою** нашої **роботи** є окреслити основні проблеми, з якими стикаються викладачі іноземних мов професійного спрямування у багатокомплектних групах з рівнем володіння іноземною мовою від А1 до В2, та запропонувати відповідні дієві методи та прийоми навчання.

Матеріали та методи. Вчені застосовують різні визначення щодо різнорівневих груп. Ми розглядаємо це поняття як групу, в якій здобувачі вищої освіти відрізняються за рівнем знання іноземної мови, лінгвістичними здібностями та рівнем мотивації. Така комплектація групи ускладнює формування професійно орієнтованої іншомовної компетентності студентів. Крім того, заняття з ІМПС у немовних вищих навчальних закладах відбуваються, як правило, лише один раз на тиждень, що не сприяє

ефективності вивчення іноземної мови. Таким чином, викладачі у БРГ мають виклики, пов'язані зі стратегіями викладання, управлінням групою, розробкою відповідного диференційованого матеріально-ресурсного забезпечення.

Окреслимо стратегії викладання ІМПС, які можуть сприяти ефективному вирішенню цих проблем. Без сумніву, викладач повинен намагатися задовольняти потреби кожного здобувача вищої освіти у БРГ, приділяючи в однаковій кількості увагу як студентам з вищим рівнем володіння мовою, так і з нижчим. При плануванні заняття у різнорівневій групі необхідно враховувати не тільки загальний рівень володіння іноземною мовою, а й психологічні особливості студентів та їхні потреби, створювати сприятливе середовище для навчання через диференційований підхід до кожного студента [1, с. 26].

В науково-методичній літературі виділяють диференцію за навчальним матеріалом, процесом навчання, очікуваним результатом діяльності та часом, рекомендованим на виконання завдання.

Так, наприклад, застосовуючи диференцію за навчальними матеріалами, студенту А можна надати текст з професійної тематики, студенту Б – спрощений варіант цього ж тексту, студенту С можна рекомендувати веб-сайт з такої ж профільної теми [2, с. 12]. Прикладом диференціації процесу навчання може бути однаковий матеріал для читання, але з різнорівневими завданнями для студентів, поділених на відповідні групи. Студентам може бути надано різний ліміт часу для підготовки, запропоновано виконання завдань з різними опорами (візуальними, вербальними) тощо.

Методи управління у БРГ включають організацію навчального процесу для максимально ефективного навчання всіх членів групи, управління навчальною діяльністю шляхом надання диференційованих інструкцій, використання різних форм організації, встановлення часових обмежень, моніторинг активності, включаючи зворотний зв'язок тощо.

Велику увагу слід приділяти поділу студентів на групи. Існує багато прийомів групування в залежності від цілей викладача. Групування студентів з різним рівнем знання іноземної мови для деяких видів діяльності є гарною

стратегією, оскільки доведено, що таке групування надає більше можливостей для навчання. Наша педагогічна практика дозволяє нам стверджувати, що надзвичайно ефективно навчання відбувається, коли одного студента просять допомогти, навчити іншого. Таким чином, групування більш і менш здатних до іншомовної мовленнєвої діяльності студентів може принести користь обох сторонам. Групування за однаковим рівнем володіння мовою, коли сильніших студентів поєднують із сильними для виконання більш складних завдань, тоді як слабші студенти мають справу з відповідними для їхнього рівня завданнями або працюють під керівництвом викладача.

В арсеналі викладача, що працює з БРГ, мають завжди бути додаткові завдання для студентів, які здатні працювати швидко і самостійно. Сучасні мультимедійні програми забезпечують широкий спектр багаторівневих комп'ютерних навчальних лінгвопрограм, які можна ефективно застосовувати на заняттях ІМПС. Крім того, ІТ-матеріали є інтерактивними і можуть забезпечувати індивідуальні завдання для автономності навчання.

Загальновідомо, що мотивація є важливим фактором у вивченні іноземної мови, тому доцільно використовувати ігрові методи для її підвищення. Ділові ігри ідеально підходять для БРГ. Вони апелюють до емоційної сфери студентів, моделюють ситуації з їхньої майбутньої професійної діяльності, що призводить до ефективного навчання. Студенти використовують свій фоновий досвід, знання професійно-орієнтованих дисциплін і приймають власні рішення, чим створюється більша зацікавленість до навчання. Крім того, ділові ігри знижують рівень стресу сором'язливих студентів з низькою самооцінкою, розвивають їхню здатність працювати в команді, підвищують впевненість у собі, незважаючи на рівень володіння іноземною мовою.

Необхідно підкреслити роль проектної роботи у викладанні ІМПС для студентів БРГ. Це ефективний спосіб індивідуалізації процесу навчання. Студенти можуть отримувати різні проекти відповідно до рівня володіння мовою та особистих професійних інтересів [3, с. 53].

Результати і обговорення. Багатокомплектні різнорівневі групи ставлять складні виклики перед викладачами. Результати опитування свідчать, що викладачі у таких групах мають вирішувати низку проблем: сильні студенти домінують, проявляючи достатню активність; слабкі студенти відчують певний дискомфорт у групі, оскільки завдання можуть виходити за межі їхніх можливостей; сильні студенти втрачають цікавість до заняття, нудьгують, коли викладач пояснює відомий їм матеріал невстигаючим студентам; велика кількість осіб у групі створює складнощі в управлінні групою.

Використання наведених вище низки методів і прийомів навчання створює атмосферу, орієнтовану на студентів, яка заохочує їх до більш ефективної участі у навчальному процесі, мотивує до вивчення ІМПС. Викладач у БРГ повинен апелювати до всіх органів чуття, використовуючи різні стратегії навчання: візуальні, слухові та кінестетичні.

Висновки. Викладання ІМПС у БРГ є складним викликом і служить стимулом для професійного розвитку викладача, оскільки передбачає впровадження різноманітних стратегій, методів і моделей взаємодії, застосування багаторівневих навчальних комп'ютерних лінгвопрограм. Необхідно створити сприятливе середовище для навчання, де всі здобувачі вищої освіти зможуть максимально ефективно і комфортно розвивати професійно орієнтовані іншомовні вміння.

Список літератури

1. Shevchenko Yu. V. "TEACHING ENGLISH FOR SPECIFIC PURPOSES IN MIXED ABILITY GROUP"// International Scientific and Practical Conference "WORLD SCIENCE" № 5(21), Vol.3, May 2017 Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference " Scientific Issues of the Modernity" (April 27, 2017, Dubai, UAE). – pp. 25-28
2. Garus D. Teaching Strategies in Mixed Ability Groups// Spirituality of a Personality: Methodology, Theory and Practice. Collection of Research Materials. Issue 3 (62) – Retrieved from:

[http://domtp.turion.info/assets/archive/2014/3\(62\)2014.pdf](http://domtp.turion.info/assets/archive/2014/3(62)2014.pdf)

3. Іванишина В.П., Шевченко Ю.В. Використання проектів у навчанні майбутніх юристів іноземної мови за професійним спрямуванням // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – Budapest : II (9), Issue: 19, 2014. – Режим доступу: <http://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/5912>

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ У ВІЙСЬКОВОМУ П'ЯТИБОРСТВІ, ДО КРОСУ ПО ПЕРЕСІЧЕНІЙ МІСЦЕВОСТІ

Юр'єв Станіслав Олегович,
старший викладач кафедри фізичного виховання,
спеціальної фізичної підготовки і спорту, здобувач
Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана Кожедуба
м. Харків, Україна

Вступ. Військове п'ятиборство – сучасний військово-прикладний вид спорту, який включає в себе п'ять різних дисциплін (стрільбу, подолання смуги перешкод, плавання з перешкодами, метання гранат (на дальність та точність), крос по пересіченій місцевості), що робить його одним із найзмістовніших і найцікавіших сучасних військово-спортивних багатоборств [1]. Він входить до програми змагань Міжнародної ради військового спорту (International Military Sport Council, CISM); з даного виду проводяться чемпіонати світу та Всесвітні ігри серед військовослужбовців [2]. Цей вид спорту користується високою популярністю серед військовослужбовців, особливо курсантів вищих військових навчальних закладів (ВВНЗ).

Згідно з правилами змагань з військового п'ятиборства, крос по пересіченій місцевості – це остання дисципліна змагань. Для чоловіків дистанція становить 8 км, для жінок – 4 км. Старт кросу проводиться згідно з